

ECDC - INFORMAȚII PRIVIND SĂNĂTATEA

Boala legionarilor - informații pentru administratorii structurilor de cazare turistică

Declinarea responsabilității: Prezenta broșură conține informații generale și are un scop exclusiv informativ. Pentru orientări sau reglementări legislative specifice fiecărei țări, vă rugăm să vă adresați autorităților competente din țara dumneavoastră.

Ce este boala legionarilor?

Context

Anual se raportează peste 1 000 de cazuri de persoane care au contractat boala legionarilor în urma unor călătorii*. Riscul de a contracta boala legionarilor în structurile de cazare turistică poate fi însă redus. Această broșură conține informații pentru proprietarii sau administratorii unităților de cazare turistică (de exemplu hoteluri, apartamente, campinguri).

Ce este boala legionarilor?

Boala legionarilor este o formă severă de pneumonie (infecție la nivelul plămânilor) cauzată de bacteria *Legionella*. Rata de deces în rândul pacienților este de aproximativ 5-10 %. Nu toate persoanele expuse la *Legionella* dezvoltă boala, riscul de a se îmbolnăvi din cauza bacteriei *Legionella* fiind mai mare în cazul celor cu boli subiacente, al fumătorilor și al persoanelor în vârstă. Simptomele debutează în general între a doua și a zecea zi de la infectare, însă, în cazuri rare, pot trece și trei săptămâni până la apariția lor.

Printre primele simptome se numără de obicei febra, frisoanele, durerile de cap și durerile musculare, urmate de o tuse seacă și de dificultăți de respirație care pot avansa rapid spre pneumonie severă. În jur de o treime din pacienți au și diaree sau vomă, iar la aproximativ jumătate din pacienți apar stări de confuzie sau delir. Majoritatea pacienților trebuie să fie spitalizați și tratați cu antibiotice adecvate. Pentru diagnosticare trebuie realizate teste de laborator specifice. Deseori, diagnosticul se stabilește după ce persoana care a călătorit se întoarce acasă.

Cum se contractează boala legionarilor?

Boala legionarilor se contractează prin inhalarea de picături de apă microscopice (aerosoli) contaminate cu bacteria *Legionella*. Aceste bacterii trăiesc în apă și se multiplică în cazul în care condițiile le sunt propice: de exemplu, atunci când apa stagnează la 20-50°C în sistemele de apă create de om. De exemplu, aerosolii contaminați cu

* Centrul European de Prevenire și Control al Bolilor. Boala legionarilor în Europa, 2014. Stockholm: ECDC; 2016. Disponibil la adresa: <http://ecdc.europa.eu/en/publications/Publications/legionnaires-disease-europe-2014.pdf>

Legionella pot fi emanați de jetul de apă de la robinet sau de la duș, de bulele din apă de la centrele spa sau de unele sisteme de aer condiționat.

Structurile de cazare constituie sursă de infecție?

Dacă o persoană diagnosticată cu boala legionarilor a stat într-o anumită structură de cazare, nu înseamnă neapărat că a contractat infecția din locul respectiv. Este posibil să se fi infectat cu *Legionella* dintr-o diversitate de alte locuri. Totuși, când doi sau mai mulți pacienți cu această boală au stat în aceeași structură de cazare, în special într-o perioadă de timp restrânsă, este mai probabil ca respectiva structură de cazare să fie sursa infecției. În această situație, trebuie să se facă urgent investigații la structura de cazare.

În calitate de administrator al unei structuri de cazare turistică, ar trebui să cunoașteți riscul contractării bolii legionarilor și să luați măsuri pentru a-l reduce cât mai mult posibil.

Care sunt zonele de risc din structurile de cazare turistică?

Există risc de infecție oriunde se pot crea picături fine de apă (aerosoli), de exemplu la:

- dușuri și robinete,
- unități spa/căzi cu bule de aer,
- turnuri de răcire și condensatoare prin evaporare utilizate pentru aerul condiționat,
- fântâni ornamentale, în special cele instalate în interior,
- vitrine frigorifice cu sistem de umidificare și alte dispozitive cu pulverizare fină,
- sistemele de irigare cu care sunt prevăzute furtunurile de grădină utilizate pentru udarea plantelor.

Unde pot supraviețui și unde se pot multiplica bacteriile *Legionella*?

- în apă la temperaturi cuprinse între 20°C și 50°C,
- în rezervoare sau cisterne cu apă caldă și rece,
- în conducte cu debit redus de apă sau prin care nu curge deloc apa (aici se încadrează și cele din camerele neocupate),
- în sedimentele (biofilmele) și murdăria de pe suprafețele interioare ale conductelor și ale rezervoarelor,
- pe cauciucul și fibrele naturale din mașinile de spălat și dispozitivele de etanșare,
- în boilere și rezervoarele de stocare a apei calde,
- în depunerile de piatră și în rugina din conducte, dușuri și robinete.

Aceste condiții stimulează dezvoltarea bacteriilor *Legionella* și măresc riscul de infectare a oaspeților și a membrilor personalului.

Cum se monitorizează boala legionarilor?

Rețeaua Europeană de supraveghere a bolii legionarilor (ELDSNet) se ocupă cu supravegherea bolii legionarilor. Rețeaua este coordonată de Centrul European de Prevenire și Control al Bolilor (ECDC) și este alcătuită din epidemiologi și microbiologi desemnați de autoritățile naționale de sănătate publică din UE și din multe alte state din întreaga lume. Rețeaua partajează informații între țările în care se raportează cazuri de îmbolnăvire și cele în care este posibil să se fi infectat pacienții. De asemenea, rețeaua dispune de proceduri pentru informarea operatorilor de turism cu privire la clusterelor de cazuri. Riscurile pot fi reduse printr-un plan de control al bacteriei *Legionella*.

În calitate de administrator al unei structuri de cazare turistică, ce măsuri pot lua pentru a evita contractarea bolii legionarilor de către oaspeții noștri?

Reducerea riscului: un plan în 15 puncte pentru reducerea riscului de infectare cu bacteria *Legionella*

Riscul de a contracta boala legionarilor poate fi redus la minim.

Proprietarilor de hoteluri și de alte structuri de cazare li se recomandă să respecte planul în 15 puncte pentru reducerea riscului de infectare cu bacteria *Legionella*:

1. Desemnați un responsabil pentru controlul bacteriei *Legionella*.
2. Asigurați-vă că responsabilul desemnat a beneficiat de formare corespunzătoare în acest domeniu și are experiența necesară pentru a-și îndeplini îndatoririle în mod competent și că ceilalți membri ai personalului sunt conștienți de rolul important pe care îl au în combaterea bacteriei *Legionella*.
3. Asigurați-vă că apa caldă are o temperatură ridicată și circulă în permanență: 50°C - 60°C (prea fierbinte pentru a ține mâna în apă mai mult de câteva secunde) în întregul sistem de apă caldă.
4. Asigurați-vă că apa rece rămâne rece în permanență. Temperatura apei reci trebuie menținută sub 20°C de-a lungul întregului sistem către toate gurile de evacuare (s-ar putea să nu fie posibil atunci când temperatura ambientală este ridicată, dar ar trebui să se depună toate eforturile pentru a asigura păstrarea la temperaturi cât mai joase a apei reci care intră în incinta structurii de cazare și care se stochează).
5. Cel puțin o dată pe săptămână, în cazul în care camerele nu sunt ocupate, și întotdeauna înainte de a fi ocupate, dați drumul la robinete și la dușuri și lăsați apa să curgă pentru câteva minute (până când ajunge la temperaturile menționate la punctele 3 și 4).
6. Asigurați-vă că robinetele și capetele de duș sunt curate și nu au depuneri de piatră.
7. Curățați și dezinfecțați cu regularitate (cel puțin de două ori pe an) turnurile de răcire și conductele aferente cu care sunt prevăzute sistemele de aer condiționat.
8. Goliți, curățați și dezinfecțați anual încălzitoarele de apă (caloriferele).
9. Dezinfecțați sistemul de apă caldă cu o concentrație ridicată de clor (50mg/l) timp de 2-4 ore după efectuarea de lucrări la sistem și la încălzitoarele de apă și înainte de începutul fiecărui sezon.
10. Curățați și dezinfecțați cu regularitate (cel puțin între o dată pe lună și o dată la trei luni) filtrele de apă, în conformitate cu indicațiile producătorului.
11. Controlați lunar rezervoarele de apă, turnurile de răcire și conductele vizibile. Asigurați-vă că toate acoperișurile sunt intacte și bine fixate.
12. Verificați cel puțin anual interiorul rezervoarelor de apă rece, dezinfecțați-le cu o concentrație de clor de 50 mg/l și curățați-le, în cazul în care constatați depuneri sau reziduuri.
13. Asigurați-vă că operațiunile de modificare a sistemelor sau de creare a unor noi instalații nu vor conduce la oprirea completă a debitului de apă sau la un debit intermitent și dezinfecțați sistemul în urma oricărui lucru.
14. Dacă structura de cazare este dotată cu unități spa (cunoscute și sub numele de căzi cu bule de aer, jacuzzi, piscine cu hidromasaj), asigurați-vă că:
 - acestea sunt tratate în permanență cu o concentrație de clor sau brom de 2-3 mg/l și că nivelurile acestor substanțe și pH-ul apei sunt verificate de cel puțin trei ori pe zi;
 - cel puțin jumătate din apa utilizată se înlocuiește zilnic;
 - filtrele de nisip sunt spălate în contracurent zilnic;
 - întregul sistem este curățat și dezinfecat săptămânal.
15. Țineți evidența zilnică a tuturor citirilor legate de tratarea apei, precum temperatura, pH-ul și concentrațiile de clor, și asigurați-vă că toate aceste elemente sunt verificate cu regularitate de către administrator.

Pentru recomandări suplimentare privind controalele specifice ar trebui să vă adresați experților în domeniu. Aceștia pot realiza o evaluare completă a riscurilor pe care le comportă structura de cazare. Puteți primi informații suplimentare din partea autorităților locale competente în domeniul sănătății publice.

Testarea mediului ambiant pentru depistarea bacteriei *Legionella*

Testele pentru depistarea bacteriei *Legionella* constituie un instrument util, însă doar dacă sunt realizate de personal calificat, care evaluează și sistemul de apă în paralel. De asemenea, mostre de apă ar trebui examinate de laboratoare acreditate să efectueze teste pentru depistarea bacteriei *Legionella* (de exemplu UKAS, ISSO, ACCREDIA sau organisme naționale echivalente). Obținerea unui rezultat negativ în urma testului nu înseamnă neapărat că în structura de cazare nu există deloc bacteria *Legionella* sau că nu există riscul de contaminare cu aceasta.

Cum pot afla mai multe informații?

Pe pagina web a ELDSNet* puteți găsi mai multe informații, inclusiv un link către o pagină de internet care conține „European Technical guidelines for the prevention, control and investigation of infections caused by *Legionella* species, June 2017”.

* <https://ecdc.europa.eu/en/about-us/partnerships-and-networks/disease-and-laboratory-networks/eldsnet>